

Vlaams
Parlement

vergadering **C2 – LAN1**
zittingsjaar 2010-2011

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 30 september 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over ‘het uitsterven van het Vlaamse platteland’ - 2451 (2009-2010)	
Vraag om uitleg van mevrouw Linda Vissers tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de financiële problemen van kleine landelijke gemeenten - 2461 (2009-2010)	3
Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het onverdoofd castreren van biggen - 2453 (2009-2010)	10
Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de zorgboerderijen - 2458 (2009-2010)	14
Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het ggo-experiment van de Vlaamse overheid op het proefveld in Wetteren - 2466 (2009-2010)	16

■

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over ‘het uitsterven van het Vlaamse platteland’ - 2451 (2009-2010)

Vraag om uitleg van mevrouw Linda Vissers tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de financiële problemen van kleine landelijke gemeenten - 2461 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, minister-president, collega's, volgens de definitie van 'dunbevolkte gemeente' van Eurostat heeft Vlaanderen maar drie plattelandsgemeenten meer, namelijk Sint-Laureins, Alveringem en Vleteren. Volgens het minder strenge criterium van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), maximaal 150 inwoners per vierkante kilometer, telt Vlaanderen nog twintig plattelandsgemeenten. Of het er nu drie of twintig zijn, het is alleszins ontzettend weinig en ook wel verontrustend. De gedachtewisseling van daarnet nuanceert dit wel. De werkelijkheid is wellicht iets anders. Er wordt wel aangegeven dat het platteland in Vlaanderen wordt bedreigd.

6 jaar geleden riep Vlaanderen het plattelandsbeleid nochtans als nieuw beleidsveld in het leven, met zelfs een minister specifiek bevoegd voor het plattelandsbeleid. Ook in het huidige regeerakkoord is er specifieke aandacht voor het platteland. De Vlaamse Regering wil via drie sporen verder werken aan een Vlaams plattelandsbeleid, zijnde: het signaleren en bespreekbaar maken van plattelandsthema's en hiaten in het beleid, het opzetten van horizontale projecten op Vlaams niveau en het ondersteunen en uitvoeren van gebiedsgerichte projecten.

Ook in uw beleidsnota Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid stelt u een aantal preventieve acties voor. Een van de bouwstenen om deze visie te ontwikkelen is een heldere omschrijving van het platteland. Een onderzoek zal de verschillende omschrijvingen en definities die voor het Vlaamse platteland in gebruik zijn, verzamelen. Dit onderzoek gaat ook na of een selectie en erkenning van Vlaamse plattelandsgebieden kan bijdragen aan de differentiatie van het beleid.

Uit de presentatie van daarnet blijkt dat er al drie studies zijn: een Europese studie, een studie van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en een studie van de universiteit van Gent. Ze brengen heel wat vragen met zich mee. Ook mevrouw Vissers stelt straks een aantal vragen over het plattelandsfonds dat een heel belangrijk instrument is.

Minister-president, is het onderzoek naar een omschrijving van 'het platteland' al begonnen? Zijn er al resultaten? Wat is de timing? Welke criteria zullen er worden gebruikt? Is er afstemming met de criteria die de VVSG in zijn studie gebruikt? Heeft het onderzoek al aanleiding gegeven tot concrete initiatieven? Hoe evalueert u de tendens van het uitstervende platteland? Kunt u de cijfers van OESO en Eurostat bevestigen? Klopt het dat er bijna geen platteland meer is in Vlaanderen? Welke acties overweegt u om het verdwijnen van het Vlaamse platteland tegen te gaan? Worden er initiatieven genomen om de versnippering van de open ruimte tegen te gaan? Volgens de Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling is duurzaamheid een belangrijke toetssteen voor de ontwikkeling van het Vlaams plattelandsbeleid. Welke rol kunnen het projectmatig plattelandsfonds, de bijsturing van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) en de herziening van het Europees landbouwbeleid daar concreet bij spelen?

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Voorzitter, minister-president, veel Vlaamse plattelandsgemeenten staat het water aan de lippen. Ze hebben nood aan meer financiële middelen. Ze zijn dunbevolkt, hun oppervlakte is uitgestrekt en ze zijn fiscaal arm. Daarnaast is een vermindering van de planlasten en administratieve vereenvoudiging en versnelling van procedures absoluut noodzakelijk. Dat kunnen we lezen in het Manifest van de Plattelandsgemeenten. Het manifest is het resultaat van een gespreksronde die de VVSG organiseerde met 90 plattelandsgemeenten, plattelandsgemeenten met zeer veel open ruimte, een lage bevolkingsdichtheid en een laag fiscaal draagvlak. Het waren gemeenten uit heel Vlaanderen die in de eerste plaats mee uitvoering kunnen geven aan het plattelandsbeleid, maar door hun beperkte financiële en bestuurskracht hun troeven hier niet ten volle kunnen uitspelen.

De plattelandsgemeenten schuiven twee belangrijke oplossingen naar voren: meer structurele financiële ondersteuning en planlastvermindering, vereenvoudiging en versnelling. De plattelandsgemeenten vragen om de mechanismen van de huidige financiering te herzien zodat gemeenten met veel open ruimte worden aangemoedigd en financieel worden gestimuleerd om deze te behouden en te onderhouden. Dit kan onder meer via een voldoende groeibedrag in het Gemeentefonds en een groter aandeel voor de parameters ‘fiscale draagkracht’ en ‘open ruimte’.

Maar minister Bourgeois liet ondertussen al weten dat de gemeentebesturen niet moeten hopen op het Gemeentefonds. Door een gebrek aan middelen kan dit de komende jaren niet aangepast worden. De plattelandsgemeenten zijn nu dringend vragende partij voor onder andere een plattelandsfonds als bijkomende basisfinanciering.

Minister-president, het regeerakkoord stelt een plattelandsfonds voor dat in bijkomende middelen voorziet zodat de plattelandsgemeenten hun bijkomende taken kunnen blijven vervullen. Wat is de stand van zaken van dit plattelandsfonds? Hoe ziet u de invulling van het aangekondigde plattelandsfonds? Werden er al criteria vastgelegd om al dan niet te worden bestempeld als plattelandsgemeente? In uw beleidsnota lezen wij dat u samen met uw collega bevoegd voor Binnenlands Bestuur en de VVSG initiatieven zult nemen om de bestuurskracht van lokale besturen te verhogen. Hebt u hierover intussen al contacten gehad met uw collega en de VVSG, en hebt u al een voorstel van mogelijke initiatieven?

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Voorzitter, minister-president, ik had aan de heer Van Gyseghem de vraag willen stellen of de dertien oefeningen getoetst zijn op hun correctheid. Ik heb van hem al een antwoord gekregen, namelijk dat wat in de Vlaamse Regionale Indicatoren (Vrind) staat al jarenlang een foutieve weergave is: men is uitgegaan van het Structuurplan Vlaanderen dat het begrip kleinstedelijk gebied gebruikt, en dat is nu toegepast op het geheel van de oppervlakte van die gemeenten. Het maakt dus een wereld van verschil met wat hier wordt getoond. Mijn eerste opmerking is dus dat we vrij snel kunnen uitklaren welke criteria worden gebruikt. De fouten kunnen eruit worden gehaald.

Vorige week stelde de Bond Beter Leefmilieu in een van de kwaliteitskranten van Vlaanderen en in Het Laatste Nieuws dat er drie gemeenten zijn die beantwoorden aan de Eurostatcriteria. Na onmiddellijk nazicht blijkt dat het er vier zijn. Men spreekt over twintig andere plattelandsgemeenten. Na onmiddellijk nazicht blijkt dat het er 22 zijn.

Ik kan hier een aantal voorstellen doen waarbij het Vlaams Parlement heel snel kan beslissen om het platteland te doen aangroeien of te doen krimpen. Ik heb het dan over de bundeling van gemeenten. Als het trio Alveringem, Lo-Reninge en Vleteren in één oefening bij de aangrenzende gemeente Veurne wordt gevoegd, dan wordt dat een heel groot plattelandsgebied. Als diezelfde drie gemeenten aansluiten bij de andere buur, Ieper, dan wordt dat een stedelijk gebied. Laten we dan ook stoppen met het hanteren van criteria die andere elementen moeten onderstrepen zoals suburbanisatie.

Tot slot wil ik het nog even hebben over de effecten van suburbanisatie. De teneur van de Bond Beter Leefmilieu was dat het platteland volledig verstedelijkt. De drie arrondissementen waar ik vandaan kom, het geheel van de Westhoek, met name Ieper, Veurne en Diksmuide, met uitsluiting van Koksijde en de kustgemeenten, is in 40 jaar tijd aangegroeid met 0,64 percent inwoners. Vlaanderen is gegroeid met 10 percent. Dit is het bewijs van het omgekeerde. Als we zo doorgaan, kunnen we nog jaren werken. Ik wil vragen dat er werk wordt gemaakt van wat in het regeerakkoord staat, met name het creëren van een plattelandsfonds, een impulsfonds, zodat de kleinste en armste landelijke gemeenten kwaliteitsvolle projecten die tot hun corebusiness behoren, kunnen uitvoeren. Ook de financiering van de gemeenten moet op een ernstige manier worden bekeken. De decalage met het systeem dat wij gebruiken, zijnde het indexerend van oude gegevens, wordt elk jaar, in euro uitgedrukt, groter tussen de armere gemeenten die weinig ontvangen en de grootste gemeenten in dit land.

De voorzitter: De heer Crombez heeft het woord.

De heer John Crombez: Er is inderdaad een lijst op basis van criteria die de VVSG heeft voorgesteld. In hoeverre is die nominatieve lijst belangrijk als uitgangspunt? Of gaat het om een van de vele elementen in een oefening van afbakening? Moeten we er bij de verdere uitwerking van het plattelandsfonds rekening mee houden dat die nominatieve lijst een uitgangspunt is? Dat is voorlopig onduidelijk.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik sluit me aan bij de vragen van de collega's. Het klopt inderdaad dat de bestuurskracht, niet alleen van plattelandsgemeenten maar van kleine gemeenten in het algemeen, een probleem vormt. Sinds 2002 zijn de bijkomende middelen uit het Gemeentefonds ontoereikend. Zelfs met die bijkomende middelen slagen heel wat kleine gemeenten er niet in om bestuurskrachtig te zijn. Ik meen dan ook dat de verdeelsleutel in het Gemeentefonds zelf herbekeken moet worden, onder meer in functie van de noden van die kleine gemeenten.

Minister-president, toen we dit debat voerden in de plenaire vergadering, leek het me dat minister Bourgeois heel wat last op uw schouders wil leggen. Het lijkt me niet evident om enkel via een plattelandsfonds een oplossing te vinden voor de draagkracht van een aantal, veelal landelijke kleine gemeenten.

Ik heb ook vragen over de afbakening. Hoe zal die nominatieve lijst worden samengesteld? Zult u daarbij de criteria van de VVSG hanteren?

Hoever staat het met de voorbereiding? In de begroting van dit jaar is 79.000 euro uitgetrokken voor die studie. Welke budget zal er beschikbaar zijn voor het volledige plattelandsfonds? Welke gemeenten en bij uitbreiding, welke clusters van gemeenten zullen in aanmerking komen? Houdt u daarbij rekening met de studie van de VVSG of met de clusters die de Dexia-studie hanteert? Gaat het over gemeenten met veel open ruimte, een lage bevolkingsdichtheid en een laag fiscaal draagvlak, of zult u ook rekening houden met andere factoren zoals de centrumfunctie of het wegnen? Het is namelijk niet zo dat elke gemeente met financiële problemen meteen onder de categorie van plattelandsgemeente valt.

De heer Jos De Meyer: De essentie is in welke mate het mattheuseffect speelt bij het Gemeentefonds. De rijken worden rijker en de armen worden armer.

Ik wil ook nog even verwijzen naar de resolutie die is goedgekeurd tijdens de vorige legislatuur over de middelen voor de plattelandsgemeenten.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Crombez, die lijst is een element in het verdere debat, om op een goede manier te landen. Maar er is zeker nog geen definitieve lijst die zal worden gehanteerd. Ik kom daar straks terug.

Mijnheer Durnez, kwaliteitskranten maken ook soms fouten, of zijn soms iets te snel in hun berichtgeving. Ik betreur dat samen met u. Het zal waarschijnlijk niet de laatste keer zijn, maar we mogen daar wel elke keer naar verwijzen. Het is natuurlijk jammer dat zo'n bericht dan in heel Vlaanderen wordt verspreid, met alle gevolgen van dien. Ik heb een paar maanden geleden zelf een kleine gemeente bezocht. Er is godzijdank nog heel wat platteland, en er zijn heel veel gemeenten die daar met veel zorg mee omgaan. Zij hebben ook hun specifieke problemen. Daar kom ik straks nog op terug.

Collega's, het is inderdaad zo dat volgens bepaalde internationale en Europese definities Vlaanderen bijna geen plattelandsgebieden meer zou hebben. De Vlaamse context is echter historisch gezien dermate verschillend dat die definities voor Vlaanderen eigenlijk weinig bruikbaar zijn. Wij zijn wat dat betreft wat uniek. Vlaanderen kampt bijvoorbeeld met een grote verstedelijkingsdruk op het platteland, en dat terwijl internationaal vooral de ontvolking van het platteland een belangrijk aandachtspunt is. Als je kijkt naar bepaalde regio's in Frankrijk of in de Scandinavische landen, hebben wij toch een wat specifieke dynamiek. Het cijfer dat de heer Durnez daarnet gaf, moet daarin worden meegenomen.

Het is dan ook logisch dat Vlaanderen, net als andere vergelijkbare regio's en landen, zoals Nederland, met een andere omschrijving werkt. Die internationale Europese definities zijn, wat Vlaanderen betreft, zeer gebrekkig en met heel veel nuances toe te passen.

Tot op vandaag gebruikte Vlaanderen voor elk afzonderlijk plattelandsbeleidsinitiatief en afhankelijk van de problematiek – onder andere voor de PDPO-projecten, de ZORO-projecten (Zorg in een rurale omgeving), de ruimtelijke ordeningsdiscussies – een op maat gemaakte plattelandsomschrijving. In het voorjaar is gestart met een onderzoek naar de omschrijving van het platteland door de Universiteit Gent. Dit onderzoek wil een meer gestructureerd antwoord formuleren op de vraag naar een heldere omschrijving van het platteland en zal gebruikt worden bij de verdere ontwikkeling van het plattelandsbeleid, het plattelandsfonds en het vervolg van het PDPO na 2013.

In het kader van dit onderzoek worden onder meer de voor- en nadelen van de verschillende definities, afbakeningen en gebruikte criteria die vandaag voor het Vlaamse platteland in gebruik zijn, nader bekeken. Uit de eerste resultaten blijkt reeds de grote variatie aan criteria die worden gehanteerd. Zo variëren de percentages naargelang de definitie van platteland van 9 percent, volgens OESO-definitie, tot 93 percent, bij de PDPO-benadering, van het Vlaamse grondgebied.

In een tweede fase van het onderzoek zal worden gewerkt rond een gedifferentieerde benadering van het platteland in functie van de beschouwde beleidsdoelen. Dat zal moeten toelaten een doelgerichter beleid te voeren. De resultaten van dat onderzoek worden in het najaar verwacht. Ik zal de resultaten dan uiteraard onmiddellijk aan deze commissie bezorgen, om daar dan vervolgens op terug te kunnen komen.

Welke acties overwegen we om het verdwijnen van het Vlaamse platteland tegen te gaan? U hebt al begrepen dat het niet zozeer gaat om het redden van het platteland omdat het zou verdwijnen. Wel moeten we, samen met alle actoren op het platteland, ervoor zorgen dat er blijvend geïnvesteerd wordt in de leefbaarheid, de kwaliteit en de duurzaamheid van het platteland. Daar gaat het over. Ik moet het platteland niet redden, wel de nodige ondersteuning geven aan de gemeenten in kwestie.

Via de lopende PDPO-projecten, de LEADER-projecten en de diverse regionale projecten zoals De Merode, De Wijers en Schelde-Leie, wordt er al heel wat geïnvesteerd in het platteland, naast de talloze initiatieven vanuit het sectorale beleid. Voor een meer uitgebreid overzicht van vroegere initiatieven verwijs ik naar de beleidsnota en de beleidsbrieven van de afgelopen jaren.

Met het toekomstige plattelandsfonds is het de bedoeling een bijkomend instrument te creëren, specifiek om de minder bestuurskrachtige plattelandsgemeenten te ondersteunen in

hun opdrachten. Tijdens mijn bezoek aan een plattelandsgemeente heb ik zeer goed begrepen met welke uitdagingen zij zitten. Er zijn heel wat open ruimtes, ze hebben niet dezelfde mogelijkheden op het vlak van inkomsten enzovoort. Ik denk dus een vrij goed zicht te hebben op de uitdagingen en de problemen waarmee die plattelandsgemeenten worden geconfronteerd.

Welke initiatieven worden er genomen om de versnippering van de open ruimte tegen te gaan? U hebt zelf al verwezen naar het Manifest van de plattelandsgemeenten, dat mij onlangs is overgemaakt en toegelicht door een delegatie van de VVSG. Daar wordt het aspect open ruimte aangehaald in relatie tot de bestuurskracht van de gemeenten. Het is inderdaad zo dat plattelandsgemeenten over veel open ruimte beschikken die voor de gemeentekas weinig opbrengt, maar wel veel kost. Niettemin vind ik het belangrijk dat deze open ruimte wordt bewaard, samen met heel de commissie, veronderstel ik. In het kader van het op te richten plattelandsfonds zal er dan ook rekening worden gehouden met de factor open ruimte. Iedereen vindt dat interessant en belangrijk, maar als een gemeente wordt geconfronteerd met die open ruimte kost dat wel wat moeite. Er zijn dan ook de wegenwerken en toestanden en handicaps. We moeten daar een oplossing aan geven. Het plattelandsfonds is daar een belangrijk instrument voor.

Een meer duurzame plattelandsontwikkeling is een van de hoekstenen van de visietekst 'Op weg naar een Vlaams plattlandsbeleidsplan' met het eraan gekoppelde actieprogramma. In de uitwerking van het plattlandsbeleid zal dus steeds worden getoetst of de voorgestelde maatregelen de duurzaamheid van het platteland vooropstellen. Op dit ogenblik wordt de herziening van het Europees landbouwbeleid voorbereid. Ook vanuit Vlaanderen hebben we hieromtrent een visie ontwikkeld waarover in deze commissie uitvoerig werd gedebatteerd.

Grote aandacht gaat naar de afstemming tussen landbouw en milieu, meer bepaald inzake kwaliteit, water en biodiversiteit. Met de opmaak van PDPO III, het derde programma voor plattelandsontwikkeling voor de periode 2014-2020, zal het duurzame karakter van het Vlaamse platteland verder worden versterkt. Dit kan onder meer via landbouwinvesteringen, beheersovereenkomsten, diversificatie van landbouwbedrijven en specifieke plattlandsmaatregelen.

In overleg met alle betrokken partners en mede gebaseerd op de resultaten van de lopende evaluaties zal een voorstel voor een sterk Vlaams programma worden opgemaakt, en dit met het thema van de bedrijfsbezoeken in het kader van de informele landbouwraad van deze week in het achterhoofd. 'Duurzaam investeren, investeren in duurzaamheid'. Dat is de slagzin van het Belgische voorzitterschap inzake landbouw.

Mevrouw Vissers, en anderen, de financiering via het plattlandsfonds staat inderdaad ingeschreven in het regeerakkoord en moet dus worden uitgevoerd. Momenteel wordt er door de VLM in samenwerking met de universiteiten van Antwerpen en Leuven nagegaan hoe dit plattlandsfonds er kan uitzien. Een tweede opdracht is aan de Universiteit Gent toegewezen. Al onze universiteiten zijn daar dus mee bezig. Deze opdracht voorziet in de omschrijving van het platteland en zal daartoe criteria aanreiken. Dat heb ik al aangegeven. Een enkele afbakening is evenwel niet aangewezen omwille van de grote diversiteit aan problemen die eigen zijn aan de plattlandsgebieden. Deze opdracht zal ondersteunend zijn bij de uitwerking van het fonds en de gemeenten die voor het fonds in aanmerking komen.

De uitgangspunten zijn dat het takenpakket en de financiering van plattlandsgemeenten beter op elkaar afgestemd moeten zijn. Ook zal het gaan over een beperkt aantal gemeenten, en belangrijk is dat er zeker geen extra planlasten mee gepaard gaan. Dat kwam gisteren al aan bod tijdens de discussie over de Septemberverklaring. De planlasten waar de gemeenten mee worden geconfronteerd, zijn echt indrukwekkend, zeker voor de kleinere gemeenten. Daar moet dringend werk van worden gemaakt. Daar zijn we mee bezig. In het kader van die planlastvermindering verwijs ik ook naar de gesprekken die momenteel aan de gang zijn over de interne staatshervorming.

Tegen eind dit jaar zal het studiewerk zijn afgerond zodat er daarna kan worden gewerkt aan een decretale basis voor het plattelandsfonds. Ik begrijp dat veel parlementsleden en gemeenten mij daar voortdurend toe aanmoedigen. Ik begrijp dat de verwachtingen zeer hoog zijn, maar we moeten daarmee opletten. We zullen de decretale basis met heel veel overleg verder vorm geven.

Ik ken de gang van zaken bij het Gemeentefonds en andere fondsen. Het is altijd interessant om meer geld uit te delen. Dat wordt meestal positief onthaald. Wie daardoor echter minder ontvangt, reageert minder positief. In het verleden was er meer beleidsruimte en kreeg iedereen iets meer. Daarmee was de discussie rap afgerond. Nu verkeren we eerder in een situatie waarin we van de één iets moeten afnemen om iets meer te kunnen geven aan de ander. Ik kan u verzekeren dat zo'n discussie rap geopend is, maar moeilijk beëindigd wordt. Ik heb er geen behoefte aan om zo'n discussie te openen zonder dat ik weet waar we naartoe gaan. Ik begrijp zeer goed de gevoeligheid. Ik wil daaraan werken, maar binnen een deftig kader en met het doel knopen door te hakken. Een beslissing moet niet altijd 15 jaar op zich laten wachten.

Binnen het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg is er een themagroep werkzaam die focust op de bestuurskracht van de plattelandsgemeenten. In die themagroep zijn diverse administraties, waaronder ook de administratie Binnenlands Bestuur, alsook de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) vertegenwoordigd. In eerste instantie wordt er gewerkt aan een bestuurskrachtmonitor. Deze meting moet plattelandsgemeenten in staat stellen hun bestuurskracht te evalueren en te vergelijken. Dat is een tool die we aanreiken. Doel is de gemeenten uit de resultaten en de onderlinge vergelijking van elkaar te laten leren. Plattelandsgemeenten blijken immers, ondanks een soortgelijke uitgangssituatie en gelijklopende kenmerken, toch verschillend met een beperkte bestuurskracht om te gaan. De ene is daar niet op dezelfde manier mee bezig als de andere of heeft niet dezelfde bestuurskracht. Dit geldt zowel op het vlak van gemeentelijke organisatie, personeel, samenwerking met andere gemeenten en hogere overheden als binnen de verschillende beleidsvelden. Dit instrument is dus bedoeld voor de plattelandsgemeenten zelf.

Indien er uit deze themagroep elementen naar voren komen die relevant zijn voor het Vlaamse beleid, zal het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO) die uiteraard meenemen en beleidsvoorstellen formuleren. Die kunnen onder meer gaan over het financieringskader van plattelandsgemeenten en over de vermindering van de planlast. Hierbij zal steeds zo veel mogelijk naar synergieën met andere lopende processen gestreefd worden, bijvoorbeeld in het kader van de interne staatshervorming. Ook met betrekking tot het op te richten plattelandsfonds zal de themagroep een advies formuleren, waarbij gefocust wordt op de bestuurskracht van plattelandsgemeenten.

Voorzitter, ik weet dat bij de start van het politieke jaar iedereen fris is en dat we vooruit moeten gaan. Ik kan dat volledig volgen. Maar in deze zeer gevoelige materies moeten we zeer belangrijke en wijze beslissingen nemen. De studies zijn aan de gang en bijna afgerond. Op dat moment zullen we daarover verder overleg plegen en besluiten en decretale voorstellen formuleren.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik had de vraag ook al wat genuanceerd door te stellen dat het platteland nog wel degelijk bestaat in Vlaanderen, en gelukkig maar. Heel wat collega's hebben zich bij de vraag aangesloten. Dat wijst er toch op dat iedereen er – terecht – bezorgd om is. Het gaat over de leefkwaliteit en de leefbaarheid op het platteland, en over de dienstverlening aan de mensen. Het is een reëel probleem voor een kleine gemeente om aan al die basisdiensten te voldoen. Daarover is iedereen het wel eens. Die studie, daar wordt natuurlijk reikhalzend naar uitgekeken. De criteria die men dan uiteindelijk zal hanteren, zullen bepalen welke gemeenten zich al dan niet mogen beroepen op een deel basisfinanciering of bijkomende financiering. Ik denk dat

het over meer gaat dan louter financiële middelen. Dat is natuurlijk één aspect, maar we moeten dat een beetje ruimer bekijken. Het gaat ook over personeel, over logistiek enzovoort. Net als de andere leden kijk ik uit naar de resultaten van de studie. Ik veronderstel dat de commissie er onmiddellijk van op de hoogte wordt gebracht.

De voorzitter: Mevrouw Vissers heeft het woord.

Mevrouw Linda Vissers: Minister, ik dank u uiteraard voor uw antwoord. Ik zal kort zijn. U hebt trouwens het bezoek gehad van een aantal burgemeesters, van wie een aantal uit Limburg, die een soort plattelandsforum hebben opgericht. Ik onthoud dat u ermee bezig bent, waarvoor dank. Zoals mevrouw Robeyns zegt, kijkt iedereen uit naar de studie die op het einde van het jaar zal uitkomen. We beloven dat we u niet zullen stalken, maar tegen het einde van het jaar zullen we zeker terugkomen met een aantal vragen om te weten wat de resultaten zijn.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Het verheugt me de inzichten te horen die de minister-president belijdt. Het doet me deugd dat die nog versterkt zijn door zijn plaatsbezoeken. Over zijn accent op bestuurskracht, daar wil ik één voetnoot bij maken. Die bestuurskracht heeft zeer veel te maken met de beschikbare middelen en de aanwending daarvan. Er zijn kleine gemeenten in Vlaanderen die zeer goed bestuurd worden en er zijn grote steden waarover ik niets zal zeggen. Wat ook belangrijk is, is dat hij eveneens op de kwaliteit en de duurzaamheid wijst. Bij de aanwending van het plattelandsfonds zou dat een criterium moeten zijn.

Ik heb nog een tweede bedenking. Persoonlijk heb ik enige aarzeling, niet zozeer ten aanzien van de selectie, als wel de duiding door de VVSG van wat ze beoogt. De teneur in haar teksten is dat dit wel zo zou zijn, maar dat dit niet beschouwd mag worden als een complement van het Gemeentefonds. Voor het Stedenfonds is dat ook niet zo. Dat is geen complement van het Gemeentefonds. Het moet een eigen positie krijgen. Men mag daarmee niet het blad omdraaien en zeggen dat de zaak is opgelost voor de landelijke gemeenten.

De minister-president waarschuwt ook voor het openen van het debat over de financiering. Ik wil maar zeggen dat het debat open is en dat het al lang open is. In het regeerakkoord is ook opgenomen, weliswaar op een andere pagina, dat de financieringsstromen naar de gemeenten worden onderzocht. Ik neem aan dat het onderzoek moet leiden tot conclusies. Dat geeft precies de opening om stappen te zetten. Ook in het verleden, zelfs in periodes dat er weinig middelen waren, waren er herzieningen van het Gemeentefonds, waarbij men op termijn verschuivingen heeft gerealiseerd. We weten dat tijdens deze legislatuur het Gemeentefonds met 20 percent stijgt. Met die 20 percent kan men wel iets doen zonder minder te ontvangen.

Ik dring er ten slotte uitdrukkelijk op aan dat de twee delen echt uit elkaar worden gehouden. Het plattelandsfonds is een project- en impulsfonds voor kwaliteit en duurzaamheid. De financiering van de gemeenten en de landelijke gemeenten, in welke definitie ook, moet trouwens aan bod komen in de commissie Binnenlands Bestuur. We kunnen ook geen 10 jaar wachten. Zoals de heer De Meyer heeft gezegd, zou het verschil aan beschikbare middelen per inwoner dan steeds groter worden.

De heer Jos De Meyer: Vooreerst wil ik de minister-president danken voor zijn antwoord. Ik noteer dat de planlasten niet zullen toenemen, maar integendeel verminderen. Dat is een bijzonder belangrijke boodschap.

Ik wil me aansluiten bij wat de heer Durnez heeft gezegd. Ik denk dat bij subsidiëring van om het even welke groep van instellingen maar ook van gemeenten, men de subsidiestroom slechts kan veranderen als men meer middelen heeft. We mogen dan niet vergeten dat er gedurende deze legislatuur een enorme stroom bij komt voor onze gemeenten, namelijk 3,5 percent per jaar en 20 percent over 5 jaar. Als de middelen die worden vrijgemaakt voor onze steden en gemeenten, de middelen voor de centrumsteden, het stedenbeleid en het federale

grootstedelijke beleid, allemaal worden geïndexeerd, zie je dat dat immense stromen zijn. Moet minister Bourgeois van deze periode geen gebruik maken om toch te durven evalueren? Is dat voor iedereen even noodzakelijk? Ik wil deze bedenking toch meegeven.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik koppel even terug naar wat de minister-president zei over de bestuurskrachtmonitor voor plattelandsgemeenten. Ik denk dat het nuttig zou zijn een onderzoek te doen naar de bestuurskracht en de financiële draagkracht van al onze gemeenten. Dat is eerder een taak die is weggelegd voor minister Bourgeois, maar aangezien u minister-president bent, is het toch nuttig dat even mee te geven. Ik denk dat u op basis daarvan wel degelijk heel objectieve informatie zult krijgen over de kenmerken en de noden van die gemeenten. Ik hoop evenzeer als de collega's uit de meerderheid, dat de bijkomende middelen uit het Gemeentefonds kunnen worden aangewend waar de noden het grootst zijn.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, er zijn een aantal zaken terecht onderstreept. De heer Durnez en de voorzitter onderstrepen heel terecht dat we met dit plattelandsfonds moeten opletten dat de plattelandsgemeenten niet gevangen worden door dat fonds en daar worden gehouden. In heel de discussie over het Gemeentefonds en de financiering, is het antwoord van de anderen dan: u hebt uw plattelandsfonds, dus zwijg maar en wees braaf. Het is een heel terechte opmerking dat dat niet de bedoeling kan en mag zijn.

Voorzitter, u hebt verwezen naar het Gemeentefonds. Er zijn een aantal gemeenten kandidaat-centrumsteden. Er wordt dan verwezen naar de Dexia-studie, waar er een aantal in zijn opgenomen. Dat debat gaat onmiddellijk verglijden in een debat waarbij een aantal andere gemeenten al of niet terecht menen dat ze daarvoor in aanmerking komen. Sommigen zeggen: kunt u niet met die toename een herverdeling doen? Niemand heeft die toename al vastgelegd of heeft daar al recht op. Ik ken de hele discussie. Die discussie is nooit gesloten geweest. Vanaf het moment dat men dat politiek bekijkt en de regering zegt dat ze het zal herbekijken, dan moet men zeker kunnen landen. Ik heb niet gezegd dat je dat niet moet doen. Er zijn misschien in de nabije toekomst een aantal elementen die ons daar sowieso toe gaan verplichten in het kader van de staatshervorming. Als een aantal zaken, zoals het grootstedelijk beleid, ons worden toevertrouwd, al of niet met de middelen, dan zullen we sowieso een nieuwe situatie krijgen, rebus sic stantibus. Dan zal het debat sowieso moeten worden gevoerd.

Ik heb heel goed de gevoeligheid begrepen. Het belangrijkste wat het plattelandsfonds betreft, is dat we de plattelandsgemeenten niet vangen in het fonds met alle gevolgen van dien. Het is juist dat er een verschil is tussen het plattelandsfonds en heel de problematiek van de financiering en de financiële stromen naar de gemeenten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het onverdoofd castreren van biggen - 2453 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, minister-president, het onverdoofd castreren van biggen is hier al vaker ter sprake gekomen. Iedereen is het er in grote lijnen wel over eens dat het dierenwelzijn belangrijk is en dat het nodeloos lijden van dieren moet worden vermeden. Alleen was er geen echt alternatief dat garandeerde dat het fenomeen van berengeur werd voorkomen en dat ook economisch rendabel is.

Inmiddels zijn er alternatieven voorhanden, waardoor het maatschappelijk draagvlak steeds breder wordt. De consument vindt steeds meer gehoor bij de kweker en de distributieketen in zijn zoektocht naar vlees afkomstig van varkens die gekweekt worden met respect voor het dierenwelzijn. Dat blijkt onder meer uit het initiatief van een groot varkensbedrijf, dat als eerste Belgisch varkensbedrijf zijn biggen niet langer castrereert, maar kiest voor vaccineren met Improvac, alsook uit het initiatief van de distributieketen Colruyt, die zich engageerde om vanaf eind 2010 geen vlees meer te verkopen afkomstig van gecastreerde biggen.

Beide initiatieven zijn lovenswaardig en kunnen mogelijk een trendbreuk doen ontstaan. Alleszins kunnen we spreken van een aantal belangrijke doorbraken en evoluties. Minister-president, ik vond dat een aanleiding om nog eens een vraag aan u te stellen over de stand van zaken in de problematiek van het onverdoofd castreren van biggen.

Minister-president, het is belangrijk dat we erover waken dat de varkenshouders en retailers die het voortouw nemen inzake dierenwelzijn, daarvoor niet gestraft worden door het wegvallen van afzetmogelijkheden. Daarom zou het ideaal zijn mochten er op Europees niveau uniforme maatregelen komen.

Minister-president, wat is de stand van zaken betreffende deze problematiek? Zijn er al resultaten gekend van de studie van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) die tot doel heeft een viertal alternatieven voor het onverdoofd castreren van biggen uit te testen? Ik heb gezien dat er een eerste tussentijds verslag is. Ik veronderstel dat u die resultaten zult toelichten. Zijn er op Europees niveau al initiatieven genomen om te komen tot uniforme maatregelen? Zo ja, welke? Zo neen, wordt er vanuit ons land of vanuit Vlaanderen in het kader van het Europees voorzitterschap nog een initiatief gepland?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik ben het volledig eens met mevrouw Robeyns en ik deel haar zorg ten volle. Er is inzake dierenwelzijn nog altijd een belangrijke taak weggelegd voor de overheid. Men meet de beschaving van een samenleving af aan de mate waarin men de dieren beschaafd kan behandelen. Deze zaak sleept al lang aan en raakt niet opgelost omwille van een economische rentabiliteit, die meespeelt in de discussie. Economische rentabiliteit mag geen legitimering zijn om dieren te mishandelen – en daarover gaat het hier wel degelijk.

Minister-president, ik wil u vragen om daar dringend werk van te maken. Dat kan door middel van sensibilisering. Consumenten die op de hoogte zijn, zullen toch twee keer nadenken, ook al zien ze dat diervriendelijk vlees een beetje duurder is. Er is in uw beleidsnota ook sprake van samenwerking met Nederland of van het gebruiken van de expertise van Nederland. Hoe ver staat het met die samenwerking? Het zou ook handig zijn, zoals mevrouw Robeyns zegt, indien er op Europees niveau initiatieven zouden worden genomen. Aangezien wij nu het voorzitterschap hebben, zou het toch nog mogelijk moeten zijn om dat ook op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, ik ben blij dat mevrouw Brusseel zich ook bij deze vraagstelling aansluit. Ik heb hierover vorig jaar al eens een vraag gesteld. Minister-president, u antwoordde toen dat er een probleem was met de acceptatiegraad van het alternatief. Er zijn intussen een aantal studies uitgevoerd en er zijn alternatieven om die berengneur te voorkomen. U verwees in uw antwoord ook naar het alternatief van CO₂-verdooving. Dat was op federaal niveau niet wettelijk geregeld. U ging er bij uw federale collega op aandringen om daarover een overleg te hebben en in die mogelijkheid te voorzien. Heeft dat overleg plaatsgevonden? Wat is daar de stand van zaken?

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Vooraleer in te gaan op de vraag, vraag ik mij af of mevrouw Brusseel hier het standpunt van Open Vld vertolkt. Ik dacht dat de heer Callens in het verleden een ander standpunt innam over het argument van de economische rentabiliteit.

Mevrouw Ann Brusseel: Wie is er hier, de heer Callens of ik? Ik zit hier toch?

De heer Stefaan Sintobin: Mevrouw Robeyns heeft gelijk. Het is al meerdere keren aan bod gekomen dat dierenwelzijn belangrijk is en dat onnodig lijden van dieren moet worden vermeden. Sommigen gaan ervan uit dat Improvac een wondermiddel is dat alles oplost. Maar in de landbouwsector worden toch nog altijd vragen gesteld bij het toedienen van Improvac. Mevrouw Robeyns heeft het over het wegvallen van afzetmogelijkheden. Maar juist het toedienen van Improvac zorgt daarvoor, want alleen Colruyt aanvaardt dergelijk varkensvlees. Er zijn geen andere afzetmogelijkheden, zeker niet in Duitsland, dat toch 50 percent van onze export vertegenwoordigt. Daar spreekt men van het toedienen in de landbouwsector, niet van Improvac, maar van de pijnstillers Metacam. Er moet een uniforme Europese regelgeving komen, daar heeft mijn collega gelijk. In afwachting daarvan moeten wij in dit dossier, zoals in vele andere dossiers, niet opnieuw het voortouw nemen.

Laat ons duidelijk zijn, mevrouw Brusseel, voor ons is de economische rentabiliteit van de bedrijven wel van tel in deze kwestie.

De heer Jos De Meyer: Mevrouw Robeyns verwees al even naar de ILVO-studie. Deze morgen verscheen daarover een artikel. Voor diegenen die het niet hebben kunnen lezen, geef ik ik twee zinnestukjes daaruit. “ILVO benadrukt dat conclusies trekken uit de praktijkproeven op heden onmogelijk is omdat de behandelingsmethoden nog niet in alle deelnemende bedrijven zijn toegepast.” En de volgende belangrijke zin: “Op basis van de definitieve resultaten kan informatie en advies gegeven worden aan de overheid en aan andere belanghebbenden en kan de varkenshouder een gefundeerde keuze maken uit de alternatieven.” Minister-president, vandaar mijn vraag om ons hierover verder te informeren zodra die studie klaar is.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb voor alle collega's het tussentijdse rapport bij.

Ik heb deze voormiddag de varkenssector en de varkenskolom bij mij gehad. De toestand in de varkenssector is echter opnieuw ernstig. Er is een kleine heropflakking van de prijzen geweest, maar de varkenssector komt nu in de problemen. Die problemen zijn van structurele aard. We zullen een aantal bijkomende initiatieven nemen, op Europees en zelfs op wereldniveau, om nieuwe exportmarkten, zoals de Chinese en de Australische, ook met ons varkensvlees te bevoorraden. Ook de Vlaamse overheid heeft een aantal initiatieven. Er is gevraagd om grotere toegang te krijgen tot de overbruggingskredieten. Vooral de jonge landbouwbedrijven hebben het verschrikkelijk moeilijk. Dit is de achtergrond waartegen diverse initiatieven voort moeten worden uitgewerkt.

Dan kom ik tot het castreren van biggen en de vraag of daar op Europees niveau niet voort werk van kan worden gemaakt. Met de informele landbouwwraad hebben we een bezoek gebracht aan de Wolkenhoeve. Dat is een heel dynamisch bedrijf, gerund door mijn naamgenoot, Chris Peeters, samen met zijn echtgenote. Hij is de eerste die met chemische castratie werkt. Daarnaar is verwezen. We hebben dat voorgesteld aan de 26 andere collega's van Landbouw en ook aan de Europees Commissaris. We hebben dus zelf het initiatief genomen om dat op Europees vlak niet alleen toe te lichten, maar het ook in de praktijk te laten zien. Iedereen is begaan met dierenwelzijn, maar de heer Sintobin heeft er terecht op gewezen dat meer dan 70 percent van ons varkensvlees wordt uitgevoerd. Er is ook verwezen naar Duitsland, dat in het najaar een positie ter zake zal innemen. Dan zal het beslissen over de vraag wat het doet met het vlees van beren en over andere technieken dan de traditionele castratie die zijn toegepast. U weet dat ook Duitsland erg belangrijk is voor ons.

Het tussentijdse verslag krijgt u. Iedereen kan dat lezen. Mijnheer De Meyer, ik hoef dat allemaal niet toe te lichten, maar u hebt zelf al een aantal belangrijke passages voorgelezen. Wanneer die studie er is, kan die u zonder enig probleem worden bezorgd. We nemen ter

zake toch ook stap voor stap de nodige initiatieven, rekening houdend met alle elementen, zonder in het wilde weg beslissingen te nemen die naderhand niet houdbaar zijn of niet worden toegepast.

Mevrouw Robeyns, we zetten ter zake dus stappen voorwaarts, maar we houden rekening met alle elementen, zoals het onderzoek zelf en de situatie van de markt. U hebt het initiatief van de distributeur Colruyt aangehaald, die die stap al heeft gezet. Alle Europese ministers zijn daar nu van zeer nabij bij betrokken geweest. Een van de elementen waarop die landbouwer heeft gewezen, is dat de kostprijs 4 euro bedraagt, maar dat hij dat kan terugwinnen, omdat het vlees van chemisch gecastreerde biggen beter is en dus meer kost. Dat zijn argumenten die hout snijden. Dat kan landbouwers overtuigen als de kostprijs wordt afgewogen tegen de opbrengst. Het uitgangspunt is dat de consument niet wil weten van die berengneur en dus dat vlees niet wil kopen, laat staan het opeten. De landbouwers castreren die biggetjes niet voor hun plezier. Ze zouden dat, denk ik, ook liever niet hoeven te doen. We nemen initiatieven, ook ten aanzien van Nederland. Daar wordt nu mogelijk een nieuwe regering gevormd, en we zullen voort kunnen praten met de Nederlandse minister van Landbouw.

Mevrouw Eerlingen, u vroeg hoe het zit met de federale overheid. Een regering van lopende zaken werkt iets trager: ik heb er nog altijd geen antwoord op gekregen. Ik zal daar nogmaals op aandringen, maar ook daar verloopt het zeer langzaam.

Voorzitter, ik ga er echter van uit dat het niet de laatste keer is dat er hier wordt gediscussieerd over dit dossier. De tussentijdse evaluatie wordt u zo dadelijk bezorgd.

De voorzitter: Dat is ondertussen gebeurd.

Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, we moeten uiteraard nuanceren: uiteraard is de economische rentabiliteit ook wel belangrijk. Dat had ik ook gezegd, mijnheer Sintobin. U stelt dat het vaccineren met Improvac zorgt voor een vermindering van de afzetmogelijkheden. Net dat zouden we eigenlijk moeten kunnen regelen, en logischerwijze moet dat op Europees niveau. We kunnen ook niet toelaten dat bedrijven die het voortouw willen nemen qua dierenwelzijn, worden gestraft. Dat is net enigszins het probleem. De resultaten van de studie zijn uiteraard voorlopig, maar als wordt bevestigd dat het vleespercentage hoger is, dan kan dat inderdaad een argument zijn om die mentaliteit te kunnen veranderen. Dit alles gaat natuurlijk te langzaam. Er zijn diverse verzachtende omstandigheden, maar ik vind het alleszins positief dat wij Europees het voortouw nemen, dat we de Europees Commissaris meenemen naar die varkenskwekerij waar het al wordt toegepast. Zo kan men dat in de praktijk zien en is men er zich van bewust – landen als Duitsland – dat er toch wel een afzetprobleem is.

Minister-president Kris Peeters: Ik wil dit nog maar eens illustreren. Er zijn discussies over het feit dat men door chemische castratie vlees krijgt dat hormonaal bewerkt is. Sommigen zeggen dat ze daar niet voor zijn. GAIA is daar wel een voorstander van, maar in Nederland verkiest men de andere technieken, om bepaalde redenen. Er is dus een grote gevoeligheid met betrekking tot de vraag welk instrument er wordt ingezet. Zelfs bij diegenen die opkomen voor het dierenwelzijn, is al evenmin eenduidigheid. De ene pleit voor chemische castratie, de andere pleit onverkort voor andere technieken. We zullen afwachten wat Duitsland zal doen. Het is mogelijk dat Duitsland absoluut niet wil weten van die chemische castratie, omdat het vlees bewerkt is met hormonen die geen natuurlijke hormonen zijn. Daarom is het zeer belangrijk ter zake stappen voorwaarts te zetten, maar dat moet gebeuren met heel veel kennis en met een grote gevoeligheid voor alle elementen in dit debat.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Voorzitter, ik vind het positief dat dit op Europees niveau toch wel heel duidelijk op de kaart wordt gezet. Dat Colruyt nu zegt geen vlees te willen van

biggen die onverdoofd werden gecastreerd, is toch wel een belangrijk signaal, in eigen land dan, maar misschien zullen er nog ketens volgen. Ik betreur natuurlijk dat er ondertussen nog geen definitief resultaat van het ILVO kan worden meegedeeld, maar laten we hopen dat er op termijn dan toch wel een duidelijke conclusie kan worden getrokken, op basis waarvan deze praktijken kunnen worden gestopt.

De voorzitter: We komen daar te gepasten tijde op terug.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over de zorgboerderijen - 2458 (2009-2010)

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Voorzitter, minister, geachte leden, in januari 2004 werd de groene zorg of zorgboerderij officieel gelanceerd. In de daaropvolgende jaren hebben zowel de Vlaamse overheid als de provinciebesturen de nodige middelen vrijgemaakt om de werking van die zorgboerderijen uit te bouwen. Die middelen werden ingezet om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen, om de zorgboer een dagvergoeding te geven van 40 euro per dag, om opvolging te garanderen en om administratieve ondersteuning te bieden. De beperkte subsidies dienen als compensatie voor de tijd die boeren en tuinders investeren in de begeleiding van zorgvragers binnen hun bedrijf. De samenwerking tussen zorgboer en zorginstelling wordt vastgelegd in de zorgboerderijovereenkomst.

De types van zorginstellingen waarmee kan worden samengewerkt, vallen voornamelijk onder de beleidsdomeinen Welzijn en Onderwijs. Wat welzijn betreft, gaat het voornamelijk over voorzieningen voor mensen met een handicap, de bijzondere jeugdzorg en de preventieve gezondheidszorg. Wat onderwijs betreft, wordt er samengewerkt met een groot aantal centra voor leerlingenbegeleiding die de zorgboerderij als vorm van remediëring van probleemjongeren zien.

Het aantal zorgboerderijen neemt jaar na jaar toe, waardoor we alleszins kunnen spreken van een succesvol concept van zorg op maat, dat zeker in stand moet worden gehouden. In het verleden stelden diverse collega's hierover reeds vragen. De laatste vraag was een vraag om uitleg van collega De Meyer, en in het antwoord op zijn vraag kwamen ook een aantal knelpunten ter sprake. Daarom wil ik vandaag informeren naar de stand van zaken. Zo bleek de administratieve samenwerking met de welzijnssector niet altijd even vlot te verlopen. De laattijdige administratieve afhandeling had vooral voor de landbouwer mogelijke consequenties, gaande van latere uitbetaling van zijn subsidie tot het niet aanvaarden van de zorgboerderijovereenkomst. Minister-president, u stelde toen dat het aangewezen was om het huidige systeem van administratieve afhandeling bij te sturen en dat uw administratie een alternatief systeem zou uitwerken. Ook de administratieve last voor de landbouwer moest verminderen, want die bleek zeker voor de korte opvangtypes zeer groot. Wat de financiering betreft, bleek vooral het wegvallen van de Europese subsidies en de niet-structurele ondersteuning van de steunpunten een mogelijke bedreiging op lange termijn.

Minister-president, intussen zijn we 2 jaar verder en stel ik u graag de volgende vragen. Kunt u mij de meest recente cijfers geven over het aantal zorgboerderijen, het aantal zorgboerderijovereenkomsten en het aantal zorgdagen, indien mogelijk opgesplitst per provincie? Is recent nog een nieuwe evaluatie gebeurd? Wat zijn de resultaten? Zo neen, is er nog een nieuwe evaluatie gepland? Zijn er al initiatieven genomen om eerder aangehaalde knelpunten, zoals de administratieve afhandeling, weg te werken? Zo ja, welke? Zo neen, worden zij op korte termijn gepland? Hebt u regelmatig overleg met uw collega's van

Onderwijs en Welzijn over de uitvoering van de zorgboerderijovereenkomsten? Zal de problematiek van de sinds 2007 weggefallen Europese subsidies, in het kader van het Europees voorzitterschap, opnieuw ter sprake worden gebracht?

De voorzitter: Mag ik suggereren dat de cijfergegevens ons schriftelijk worden bezorgd via de commissiesecretaris, zodat de minister-president zich kan beperken tot de andere vragen?

Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Voorzitter, collega's, van de informele landbouwraad en het bedrijfsbezoek dat alle ministers van Landbouw hier hebben afgelegd, is ook gebruik gemaakt om de zorgboerderij voor te stellen. Het was dezelfde varkenshouder die samen met zijn echtgenote ook jongeren met problemen opvangt. De andere collega's waren ten eerste geïnteresseerd, ook de Europees Commissaris voor Landbouw. Ik heb van de gelegenheid gebruik gemaakt om te zeggen dat er vroeger Europese steun was maar dat we het nu zelf financierden. Ik heb gevraagd om verdere ondersteuning op Europees niveau. De Europees Commissaris was bereid om dat te onderzoeken. Ik denk dat ook deze boodschap is overgekomen. Heel wat van de collega's waren erg geïnteresseerd in onze aanpak.

Ik heb de cijfers hier en ik zal ze dadelijk meegeven. In maart 2010 is er voor het werkjaar 2009 een evaluatie doorgevoerd. Een belangrijk aandachtspunt was de evaluatie van de doorgevoerde administratieve vereenvoudiging vanaf 1 juli 2009 voor de registratie van de zorgvragers op het bedrijf. Binnen de week na het toesturen van een nieuwe zorgboerderijovereenkomst en bij het begin van elk nieuw kwartaal ontvangt de zorglandbouwer voorgedrukte registratieformulieren. De landbouwer hoeft nog slechts een kruisje te zetten wanneer de zorgvrager aanwezig is. Door het automatiseren van de verwerking van de registratieformulieren is ook de administratieve verwerking aanzienlijk verbeterd.

Er zijn in het verleden inderdaad enige problemen geweest bij het onderzoek van de erkenning van zorgvoorzieningen. Doordat de administraties ondertussen al op elkaar zijn ingespeeld en omdat de meeste zorglandbouwers doorgaans met dezelfde zorgvoorzieningen samenwerken, is de problematiek van deze wachttijden nu opgelost. Een mogelijke verdere stap in de administratieve vereenvoudiging is het overschakelen op een e-government-toepassing. Mijn administraties zullen de financiële implicaties van een dergelijke aanpassing onderzoeken en nagaan of dit een administratieve winst is voor de landbouwer.

Buiten de jaarlijkse evaluatie van de subsidiemaatregel is er in 2009 op ad hoc basis geregeld overleg geweest over de uitvoering van de subsidiemaatregel. Zo is er bijvoorbeeld overleg geweest om de omkadering van de opvang van jongeren uit de bijzondere jeugdzorg te verbeteren. Er zijn ook gesprekken geweest met Onderwijs om specifieke time-outprojecten beter af te stemmen op het subsidiesysteem.

Ik ben ervan overtuigd dat de Vlaamse zorgboerderijen hun nut hebben bewezen en dat ze voor specifieke situaties, zoals de time-out in de bijzondere jeugdzorg, zelfs een antwoord bieden op de probleemsituaties die zich daar voordoen. Er moet dan ook gewerkt worden aan een verdere integratie van het concept zorgboerderij in het Vlaamse zorgaanbod. Beide collega's staan er ook voor open. We kunnen dus stappen vooruit zetten.

Op uw vraag over de Europese ondersteuning, heb ik al geantwoord dat men enthousiast was. We hebben de experts van de betrokken ministers uitgenodigd omdat er vandaag en morgen in Mechelen een internationale conferentie is met als titel 'Linking rural development and social farming'. Een aantal ministers zeiden dat ze hun experts zouden sturen. Deze initiatieven moeten de zorgboerderijen verder op de Europese agenda plaatsen.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Die zorgboerderijen hebben hun nut inderdaad al bewezen. Als we dit kunnen overbrengen naar

andere Europese landen, dan is dat des te beter. Het terugkomen van de Europese financiering naar hier is belangrijk voor het voortbestaan van de projecten.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het ggo-experiment van de Vlaamse overheid op het proefveld in Wetteren - 2466 (2009-2010)

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Bij de vraag over de castratie van biggen is gezegd dat daarover discussie is op het Vlaamse en het Europese niveau. Het debat over de ggo's (genetisch gemodificeerd organisme) is daar ook een voorbeeld van.

Greenpeace en Bioforum beweerden dat het ggo-experiment in Wetteren dat moest instaan voor de evaluatie van het Co-existentiedecreet dat hier tijdens de vorige legislatuur is goedgekeurd, zou zorgen voor de besmetting van een aantal nabije velden. Het perceel werd eind april door het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) ingezaaid met genetisch gemodificeerde maïs.

Mijn fractie heeft dit decreet tijdens de vorige legislatuur genuanceerd gesteund. Wij waren van oordeel dat het niet toelaten van ggo's op termijn zou kunnen leiden tot een zwaar concurrentienadeel ten opzichte van andere landen. Mits het in acht nemen van een aantal veiligheidsmaatregelen waren wij van oordeel dat co-existentie moest kunnen en dat er proeven moesten worden gedaan om een en ander te evalueren.

De uitspraken waren mijns inziens vrij grof. Ook Greenpeace en Bioforum stelden: "We kunnen alleen maar besluiten dat de overheid willens en wetens de besmetting van de Vlaamse landbouwgrond organiseert." Intussen werd die bewering tegengesproken door het ILVO. Ze was immers niet echt representatief voor het onderzoek dat werd gedaan, ook door het ILVO. Het decreet voorziet in een evaluatie van de wetgeving tegen het voorjaar van 2011. De analyseresultaten zullen verwerkt worden in een evaluatierapport, dat beschikbaar zal zijn tegen 2011.

Minister-president, ik ben het met u eens wanneer u zegt dat dit debat moet worden gevoerd zonder al te veel emoties, maar wel gestoeld op wetenschappelijk onderzoek.

Wat is uw reactie op de analyses van Greenpeace? Zijn die analyses voldoende wetenschappelijk onderbouwd en relevant?

Zijn er al resultaten bekend van de proeven die werden aangekondigd door de Vlaamse overheid? Blijft u bij de timing van het evaluatierapport voor maart 2011?

Wat is de actuele situatie van de discussie in Europa? Ik heb intussen wel een gedeeltelijk antwoord op deze vraag gekregen via een persbericht van maandag. Daaruit blijkt dat er nog veel vragen zijn en dat de discussie over het al dan niet toelaten aan de lidstaten van ggo's nog volop bezig is. Als ik me niet vergis, is uw standpunt dat er een Europese regelgeving ter zake zou moeten komen.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Ik vind dit een bijzonder belangrijk thema. We kunnen niet direct zonder ggo's, maar het is wel noodzakelijk dat daar onderzoek naar gebeurt. In dat kader moet ook het voorzichtigheidsprincipe gehanteerd worden, vooral wanneer het onderzoek zich nog in een experimentele fase bevindt. In het buitenland en ook in Wallonië hanteert

men grotere afstanden dan in Vlaanderen. Zeker in de experimentele fase moet zeer voorzichtig met die afstanden worden omgesprongen.

Gebeurt er in Vlaanderen ook onderzoek naar de gezondheidseffecten op lange termijn van het gebruik van de ggo's? Sommige studies zouden erop wijzen dat zich daar problemen zouden kunnen voordoen. Ik heb echter de indruk dat er nog niet genoeg studies zijn om daar een echt oordeel over te kunnen vellen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Dit is een heel delicaat onderwerp omdat er veel emoties bij komen kijken. Sommigen doen er ook alles aan om onjuiste informatie de wereld in te sturen en de mensen bang te maken. Dat is betreurenswaardig.

In de analyses die Greenpeace de wereld heeft ingestuurd, wordt geen gebruik gemaakt van een representatieve monsterring. Als dat volgens de regels van de kunst gebeurt, kan daar verder mee worden gewerkt. Maar dat is niet het geval. Ik betreur dat.

Mevrouw Eerlingen, we hebben het decreet. Het besluit is genomen. De proeven die we nu doen, moeten een aantal zaken duiden. Alles zit op de rails. Begin maart 2011 moet dat mogelijk zijn. Op basis daarvan zullen we dan kijken of we een aantal zaken moeten aanpassen. Ik blijf daar zeer rustig bij. We hebben dat met heel veel zorg en op basis van de Europese wetgeving mogelijk gemaakt. We hebben proefprojecten die worden geëvalueerd. Dat moet natuurlijk gebeuren volgens de regels van de kunst en de wetenschap. In maart 2011 zullen we daar een aantal conclusies uit trekken.

Mijnheer Sintobin, ik ben niet enthousiast – om mij voorzichtig uit te drukken – over het hernationaliseren van heel deze materie. Dan krijgen we immers een lappendeken in Europa, waar ook de consument geen enkel houvast meer aan heeft. Sommige lidstaten zullen zich dan ggo-vrij verklaren, andere niet. Diegene die zich ggo-vrij verklaren, zullen dat in de praktijk niet zijn enzovoort.

Dit is een heel delicaat debat, omdat er veel emotionaliteit in zit. Ik laat mij in eerste instantie leiden door de wetenschap. We bekijken aan de hand van proefprojecten waar er contaminaties en problemen kunnen zijn en pakken dat op die manier aan. Sommigen menen daar een andere strijd te moeten voeren op een andere manier. Ik kan daar alleen maar akte van nemen. Wij hebben in de vorige legislatuur in deze commissie het co-existentiedebat uitgebreid gevoerd en hebben een aantal afspraken gemaakt, die ik ook uitvoer.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Ik ben het grotendeels met u eens, minister-president. U betreurt het, maar ik vind het ronduit schandalig wat een organisatie als Greenpeace doet, namelijk met niet-wetenschappelijk onderbouwde proeven paniek zaaien en de mensen angst aanjagen. Misschien was het wel uw taak om korter op de bal te spelen en via media en dergelijke te reageren. Dat is enkele dagen of een week later wel gebeurd via ILVO, maar misschien had u, als bevoegde minister, ook beter gereageerd op wat Greenpeace beweerde.

Er wordt mensen inderdaad angst aangejaagd. Veel mensen weten ook niet wat ze moeten verwachten van ggo's en dergelijke. Dat komt dan met grote koppen in de krant, maar het wordt niet onmiddellijk weerlegd. En dan is het kwaad natuurlijk al geschied.

De voorzitter: Mevrouw Eerlingen heeft het woord.

Mevrouw Tine Eerlingen: Minister-president, u hebt nog niet geantwoord op mijn vraag of er ook onderzoek gebeurt naar de gezondheidseffecten op lange termijn van het gebruik van ggo's. Ik neem aan dat u dat niet zomaar uit uw mouw kunt schudden. U kunt mij het antwoord ook later bezorgen.

De voorzitter: Minister-president Peeters heeft het woord.

Minister-president Kris Peeters: Mijnheer Sintobin, ik heb erover nagedacht om zelf te reageren. Ik heb geoordeeld dat, net om het debat zeer objectief te voeren, het het beste was dat ILVO, dat de proeven uitvoert, reageerde, om dit met een grote wetenschappelijkheid en sérieux te kunnen aanpakken. In maart, als ik alle resultaten heb, zal ik dan de politieke conclusies trekken. Maar ik wil niet dat het direct een politiek geduide discussie zou worden. Het zit nu waar het moet zitten, namelijk op het wetenschappelijk niveau van de proefprojecten. Daarom heeft ook ILVO gereageerd.

De heer Stefaan Sintobin: De reactie van ILVO heeft natuurlijk wel weinig of geen weerklank gekregen in de pers, minister-president.

Minister-president Kris Peeters: Als ik reageer, denkt u dat ik meer reactie krijg?

De heer Stefaan Sintobin: Inderdaad, dat is nu eenmaal uw lot.

Minister-president Kris Peeters: Ik heb er bewust voor gekozen om dat niet te doen als minister. Ik heb ILVO laten reageren, omdat ik zo bezorgd ben dat het debat verder zou worden besmet. Dan zou men kunnen zeggen dat het weer een politiek debat is en dergelijke meer.

Mevrouw Eerlingen, er wordt op Europees niveau verder onderzoek verricht. Op Vlaams of federaal niveau is er tot nader order geen initiatief genomen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■